

Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/792)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1786/5111

28/12/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 11/12/2009 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Türkiye, 16 Aralık 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan eden Kazakistan'ı aynı gün tanımış olup, iki ülke arasındaki diplomatik ilişkiler 2 Mart 1992 tarihinde tesis edilmiştir.

İki ülke arasında, ortak tarihi ve kültürel bağlar temelinde Kazakistan'ın bağımsızlığını kazanmasından bu yana sergilenmekte olan çok yönlü dayanışma çerçevesinde ve tarafların sahip oldukları karşılıklı güçlü siyasi irade doğrultusunda, Türkiye-Kazakistan ilişkileri istikrarlı bir gelişim süreci takip etmektedir. Bu temelde, Kazakistan ile imzalanan çok sayıda anlaşma ve protokol ile ikili ilişkilerimizin ve işbirliğimizin ahdi temelleri düzenlenmiştir. Bugün geline aşamada Kazakistan, Türkiye'nin Orta Asya'daki en önemli siyasi ve ekonomik ortağıdır.

Her alanda iyi ilişkilere sahip olduğumuz Kazakistan ile iki ülke halklarının yararına olan mevcut işbirliğinin derinleştirilmesinin, uluslararası kuruluşlar nezdinde sergilenmekte olan birlik ve dayanışmanın pekiştirilmesinin ülkemizin menfaatine hizmet edeceği gibi bu ülke ile yakın ve güçlü bir işbirliğinin, bölgenin geneli ve diğer ülkeler ile ilişkilerimiz bakımından da örnek teşkil edeceği görüşünden hareketle "Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık Anlaşması" Kazakistan Cumhurbaşkanı'nın 21-23 Ekim 2009 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği resmi ziyaret sırasında Sayın Cumhurbaşkanımız ve Kazak karşıtı tarafından imzalanmıştır.

Her iki ülke açısından da büyük önem taşıyan mezkur Anlaşmanın uygulanması amacıyla ivedilikle yürürlüğe girmesinin temini önem ve öncelik arz etmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

1 Mart 2010

Esas No.: 1/792

Karar No.: 43

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 28/11/2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 7/1/2010 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen “Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 18/2/2010 tarihli 8 inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Anlaşma ile taraflar arasındaki ilişkilerin her alanda geliştirilmesi; karşılıklı ziyaretler gerçekleştirilmesi dahil olmak üzere bütün işbirliği alanlarında danışma mekanizmalarının oluşturulması, her iki tarafın da üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar çerçevesinde işbirliği ve temasların genişletilmesi; Türk Dili Konuşan Devletlerin daha fazla entegrasyonu için işbirliğinin sağlanması; insan hakları alanındaki uluslararası anlaşmalara ilişkin mevzuatın geliştirilmesi ve uygulanması konusunda ikili işbirliğinin güçlendirilmesi gibi konularda düzenlemeler öngörülmüştür.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Kazakistan’ın şu an itibarıyla Türkiye’nin Orta Asya’daki en önemli ortaklarından biri olduğu,
  - Kazakistan’ın yapmış olduğu atılımların ve Avrasya bölgesinde izlemekte olduğu aktif politikanın işbirliği imkanlarını artırmakta olduğu,
  - Türkiye ile ilişkilerini ilerletmek ve derinleştirmek yönünde Kazakistan’ın güçlü bir iradesi olduğu,
  - Anlaşma ile Türk dünyasının geleceğine yönelik bir vizyon oluşturulması, ortak bir Avrasya stratejisi çerçevesinde Türk-Kazak işbirliğinin geliştirilmesinin ve tüm küresel alanlarda uluslararası boyutta işbirliğinin derinleştirilmesinin amaçlandığı,
- ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Tekirdağ Milletvekili Necip Taylan’ın Komisyon raporu üzerine özel sözcü olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>H. Murat Mercan</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>
Eskişehir	Karabük	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Fevzi Şanverdi</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>	<i>İlhan Kesici</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Ufuk Uras</i>	<i>Abdurrezzak Erten</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>
İstanbul	İzmir	Kırşehir
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Ergun</i>	<i>Şaban Dişli</i>	<i>Necip Taylan</i>
Muğla	Sakarya	Tekirdağ

(Bu raporun özel sözcüsü)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KAZAKİSTAN
CUMHURİYETİ ARASINDA STRATEJİK
ORTAKLIK ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 22 Ekim 2009 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KAZAKİSTAN
CUMHURİYETİ ARASINDA STRATEJİK
ORTAKLIK ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı V.

E. Günay

Devlet Bakanı V.

H. Yazıcı

Milli Savunma Bakanı V.

F. Çelik

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Milli Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

T. Yıldız

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA STRATEJİK ORTAKLIK ANLAŞMASI

Aşağıda "Taraflar" olarak adlandırılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ve Kazakistan Cumhuriyeti,

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine, barışı, güvenliği, dostane ilişkileri ilerletmeye ilişkin uluslararası hukukun genel olarak yerleşik diğer ilke ve kurallarına bağlılıklarını teyit ederek,

17 Ekim 1994 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması"na bağlılıklarını teyit ederek ve bu Anlaşmayı iki devlet ve halkları arasındaki mevcut ve gelecekteki kapsamlı bağları ve etkileşimi geliştirmenin ve derinleştirmenin hukuki temeli sayarak,

İkili, bölgesel ve küresel boyutta evrensel değerleri ve idealleri paylaşarak,

21. yüzyılın getirdiği sınamalar karşısında ortak hareket ve tehditlere karşı çalışmaların, bölgesel ve küresel barış, istikrar ve refahın teminat altına alınmasına katkıda bulunma imkanı sunduğuna inanarak,

İki devletin yer aldığı Avrasya bölgesinin, küresel barış, istikrar ve refahın teminat altına alınması, insan hakları, demokrasi ve temel özgürlüklerin, ekonomik kalkınmanın ileriye götürülmesi kadar, enerji kaynaklarının ve bu kaynakların aktarılacağı koridorların güvenliği, medeniyetler arası diyalog ve hoşgörünün pekiştirilmesi de dahil olmak üzere insanlığın geleceği bakımından kilit rol oynamakta olduğunu ve bölgede kapsamlı işbirliği için imkanlar bulunduğunu göz önüne alarak,

Avrupa ile Asya arasında benzersiz bir köprü rolü oynayan ve ortak kökler, değerler, dil ve tarih ile birbirine bağlı Türkçe Konuşan Devletler arasındaki işbirliğinin geliştirilmesinin, hem kardeş ülkelerin, hem de bölgenin yararına olduğu inancıyla ve bu yöndeki çalışmalara destek vererek,

Ticaret ve yatırımların artırılması için elverişli koşullar yaratılmasının, iki ülke arasındaki ekonomik işbirliğini derinleştirmek için zorunlu olduğuna inanarak,

Enerji güvenliğinin sağlanması açısından iki ülkenin enerji alanındaki işbirliğinin stratejik önemini vurgulayarak,

Siyaset, ekonomi, savunma, kültür, bilim ve teknik, eğitim, çevre, enformasyon ve sağlık başta olmak üzere, bütün karşılıklı ilgi alanlarında ortak ve eşgüdüm içinde hareket etme amacı doğrultusunda,

Ortak vizyonları doğrultusunda aralarındaki ilişkileri kapsamlı stratejik ortaklık düzeyine taşıyarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

Taraflar, aralarındaki ilişkileri, eşitlik, karşılıklı güven, stratejik ortaklık ve tam boyutlu işbirliği zemininde geliştireceklerdir.

Madde 2

Taraflar, siyaset, ekonomi, savunma, kültür, bilim ve eğitim alanlarını öncelikli işbirliği alanları olarak belirleyecek, düzenli ziyaretlerin gerçekleştirilmesi de dahil olmak üzere bütün işbirliği alanlarında danışma mekanizmaları geliştireceklerdir.

Taraflar, güncel uluslararası konular üzerinde derinleştirilmiş işbirliği tesis etmek ve ortak çıkar yelpazesini belirlemek için ikili siyasi diyalogu ilerleteceklerdir.

Madde 3

Taraflar, Avrasya bölgesinde ve dünyada barışın, istikrarın ve güvenliğin güçlendirilmesi, bölge halklarının refahının artırılması amacıyla mevcut ikili, bölgesel ve uluslararası işbirliğini derinleştirecekler ve ihtilafların barışçıl yollarla çözülmesini birlikte destekleyeceklerdir.

Toprak bütünlüğüne yönelik dış tehditler belirlediği takdirde, Taraflardan birinin talebi üzerine danışmalar yapılabilecektir.

Taraflar, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (AGİT) barışı koruma rolünün güçlendirilmesine yardımcı olacak ve bölgesel ihtilafların çözümünü amaçlayan mekanizmaların etkinliğinin artırılmasına yönelik ortak çalışmalarda bulunacaklardır.

Madde 4

Taraflar, her iki devletin de üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar çerçevesinde işbirliği ve temaslarını genişleteceklerdir.

Taraflar, Avrasya'da güvenlik, istikrar ve işbirliğinin korunmasına dair konularda, AGİT ve Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı'nın rolünün daha da artırılması amacıyla, düzenli toplantılar düzenlenmesine ve ortak yaklaşımlar üzerinde çalışılmasına yardımcı olacaklardır.

Madde 5

Taraflar, uluslararası ve bölgesel kuruluşlara üye olmaları konusunda birbirine destek verecek, sözkonusu kuruluşlara aday gösterilmeleri halinde birbirlerine destek sağlayacak, bu kuruluşların faaliyetlerine birlikte katkıda bulunmak ve gündemde yer alan konularda ortak tutumlar üzerinde çalışmak için danışmalarda bulunacaklardır.

Madde 6

Taraflar, Türk Dili Konuşan Devletlerin daha fazla entegrasyonu için işbirliği yapacaklardır.

Taraflar Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin başarılı çalışmalarında bulunması ve Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi ve TÜRKSOY'un çalışmalarının etkinleştirilmesi amacıyla gereken bütün desteği sağlayacaklardır.

Madde 7

Taraflar, başta Medeniyetler İttifakı ve Dünya Geleneksel Dinler ve Liderler Kongresi çerçevesinde olmak üzere, mevcut girişimlere mümkün olan tüm desteği verecek, inançlar ve kültürler arasında karşılıklı anlayış, saygı ve hoşgörünün geliştirilmesi amacıyla, bölgesel ve uluslararası örgütlerde somut sonuçlara ulaşabilmesini teminen ortak tedbirler alacaklardır.

Madde 8

Taraflar insan hakları alanındaki uluslararası anlaşmalara ilişkin mevzuatın geliştirilmesi ve uygulanması konusunda ikili işbirliğini güçlendireceklerdir.

Madde 9

Taraflar, barış ve uluslararası güvenliğe yönelik ciddi tehdit oluşturan kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi, terörizm, kaçakçılık, yasadışı uyuşturucu ve silah ticareti, yasadışı göç ve insan ticareti de dahil olmak üzere sınır aşan örgütlü suçlara karşı ikili, bölgesel ve uluslararası boyutta işbirliği yapacaktır.

Madde 10

Taraflar, ulusal mevzuata ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerine uygun olarak, karşılıklı ticari ve ekonomik işbirliğini genişletmeye ve derinleştirmeye çaba gösterecekler; bunun için gerekli uygun koşulları oluşturacaklardır.

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ve Kazakistan Cumhuriyeti'nde düzenli ticari, ekonomik ve mali forumların düzenlenmesini teşvik edeceklerdir.

Madde 11

Taraflar, uluslararası ticaretin geliştirilmesi için gerekli ön şart olan, Avrupa ile Asya arasında toprakları üzerinden geçen yeni ulaştırma koridorlarının açılması amacıyla birlikte hareket edecek ve uluslararası karayolu ulaştırması alanında etkileşimi artıracaklardır.

Madde 12

Taraflar savunma ve askeri-teknik alanlarda işbirliği yapacaklardır.

Madde 13

Taraflar enerji alanındaki ekonomik işbirliğini genişleteceklerdir.

Taraflar, her iki ülkenin de dahil olduğu enerji koridorlarının çeşitlendirilmesi ve enerji alanında karşılıklı yatırımların artırılması alanlarında işbirliği yapacaklardır.

Taraflar, enerji tasarrufu, çevre açısından temiz yakıt ve yenilebilir enerji kaynakları alanlarında teknoloji transferini teşvik edeceklerdir.

Madde 14

Taraflar, ilgili anlaşmaları imzalamak suretiyle ve Tarafların ilgili makamları arasında tecrübe ve bilgi değişimi yolu ile bankacılık, finans ve vergi alanlarında işbirliğini geliştireceklerdir.

Madde 15

Taraflar ulaştırma, iletişim, enformasyon ve sivil havacılık alanlarında etkileşim halinde olacaklardır.

Madde 16

Taraflar, bilim ve teknoloji, sağlık, eğitim ve kültür, evre, spor ve turizm alanlarında işbirliğini geliştirecektir.

Bu amaçla, Tarafların ilgili kurumları arasında işbirliği de dahil olmak üzere, her düzeyde etkileşimin kurulması amacıyla ortak çalışmalarını artıracaklardır.

Madde 17

Taraflar, Türk Dili Konuşan Devletlerin tarihinin ve kültürünün araştırılması, ortak tarih mirasının korunması ve Türklerin kültürel mirasının dünyaya tanıtılmasını amaçlayacak Türk akademisi de dahil olmak üzere, ekonomi, enformasyon teknolojileri, yenilikler ve eğitim alanlarında devletlerarası bilimsel kurumlar kurmak amacıyla ikili ve bölgesel düzeyde ortak çalışmalarını arttıracaklardır.

Madde 18

Taraflar, yukarıdaki maddelerde belirtilen alanlar arasından karşılıklı rızalarıyla tayin edilecek alanlarda işbirliğini geliştirme konusunda eylem planları hazırlayacaklardır.

Madde 19

İşbu Anlaşma erevesindeki etkinliklerin finansmanı Tarafların ulusal mevzuatlarına göre yapılacaktır.

Madde 20

Taraflar, işbu Anlaşma hükümlerinin yorumu üzerindeki anlaşmazlık ve fikir ayrılıklarını görüşmeler ve danışmalar yolu ile çözeceklerdir.

Madde 21

Taraflar, işbu Anlaşma'da değişiklikler yapmak üzere ayrı protokoller akdedebilirler. Söz konusu değişiklik protokolleri işbu Anlaşma'nın 22. maddesinde öngörülen usule göre yürürlüğe girer.

Madde 22

İşbu Anlaşma, gerekli ulusal onay işlemlerinin tamamlandığına dair iki Tarafın son yazılı bildirimiminin diplomatik kanallarla yapıldığı günden itibaren iki ay sonra yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma süresiz olarak akdedilmiştir.

Ankara'da 22 Ekim 2009 tarihinde Türkçe, Kazakça ve İngilizce olmak üzere 2 nüsha halinde imzalanmıştır. Metinlerin hepsi eşit derecede geçerlidir.

İşbu Anlaşmanın yorumlanmasında anlaşmazlık ortaya çıkması halinde, Taraflar İngilizce metni esas alacaklardır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA

ABDULLAH GÜL
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ
ADINA

NURSULTAN NAZARBAYEV
KAZAKİSTAN CUMHURBAŞKANI

